Inspraaknota

Archeologische Waardenkaart, Cultuurhistorische Waardenkaart en de Erfgoedverordening 2014

Januari 2015

Hieronder worden de resultaten besproken van zowel het vooroverleg alsook de inspraak.

1) Vooroverleg

De concept archeologische waardenkaart, concept cultuurhistorische waardenkaart en de erfgoedverordening 2014 zijn aan de regionaal archeoloog (omgevingsdienst Achterhoek), de cultuurhistorische commissie en TLO Noord voorgelegd. Hieronder het aangevoerde en onze reactie (in italic) hierop.

1.1 LTO Noord

Bij mail van 3 juni 2014 laat LTO Noord weten geen op- of aanmerkingen te hebben op de toegestuurde documenten. Zij gaan dus akkoord.

Dit wordt voor kennisgeving aangenomen.

1.2 Regionaal archeoloog/ omgevingsdienst Achterhoek, d.d. 1 juli 2014

<u>Archeologische waardenkaart</u>

Verzocht wordt de ondergrens voor onderzoek in de zones met een lage verwachting conform het regionale afwegingskader archeologie en in lijn met de collegiale regionale afstemming te wijzigen in > 5.000 m2. Deze wijziging tekstueel door te voeren in rapport en kaartbeeld en vervolgens met het regionaal afwegingskader en de aangepaste verordening vast te stellen.

Nadat de stukken voor vooroverleg naar de regionaal archeoloog/ omgevingsdienst en de commissie cultuurhistorie zijn gestuurd, hebben beide partijen verzocht om in een memo inhoudelijk aan te geven waarom de gemeente voornemens is geen onderzoeksplicht in te stellen bij een lage archeologische verwachtingswaarde. Immers, de regionaal archeoloog stelt in zijn regionaal afwegingskader voor archeologiebeleid wel een ondergrens van 5.000 m2 voor.

Op 26 mei 2014 hebben wij in een memo (zie bijlage) aangegeven wat voor ons de argumenten zijn om de ondergrens (bij een lage verwachting) los te laten. De belangrijkste argumenten zijn:

- *Als gemeente hebben we meer belangen te behartigen dan puur sectorale archeologische belangen. We zoeken naar een modus waarin de best mogelijke maatschappelijke afweging is gemaakt. Wat is billijk en te rechtvaardigen?*

- *Een gebied krijgt niet zomaar een lage verwachting. Er is dan geen sprake van concreet aanwijsbare vindplaatsen en de kans op het aantreffen van sporen en vondsten is klein. Willen we dan burgers en bedrijven op hoge kosten jagen?*
- *We hebben een stok achter de deur. Indien men bij werkzaamheden onverwacht toch sporen of vondsten vindt, is mijn wettelijk verplicht dit bij de gemeente te melden.*

Voor een volledig beeld verwijzen we naar bijlage `Een lage archeologische verwachtingswaarde, waarom geen onderzoeksplicht instellen` d.d. 26 mei 2014.

Na bestudering van de stukken en de aanvullende memo hebben de ODA en de cultuurhistorische commissie op dit punt een negatief advies uitgebracht. Daarbij worden de gemeentelijke argumenten – zoals in de memo zijn aangegeven – ter discussie gesteld.

Dit leidt ertoe dat wij, na een zorgvuldige afweging te hebben gemaakt, voorstellen op dit punt de adviezen van de ODA en de commissie naast ons neer te leggen. Ons inziens zijn wij dat als gemeente vanuit onze maatschappelijke verantwoordelijkheid verplicht.

De ODA heeft in haar advies daarnaast nog een aantal tekstuele opmerkingen gemaakt over de archeologische waardenkaart en de erfgoedverordening.

Specifiek gaat het om de volgende tekstuele opmerkingen:

a. Pag. 7, 1.2: hier wordt verwezen naar het oude provinciaal beleid. Daarnaast ontbreekt een inhoudelijke verwijzing naar de Kennisagenda Archeologie voor Oost Gelderland en het document Archeologie met beleid – afwegingskader voor archeologiebeleid in de regio Achterhoek. *Wij zullen hier het nieuwe provinciaal beleid alsook de betreffende inhoudelijke verwijzingen opnemen.*

b. Pag. 28, 4.1: in de tweede alinea staat een aantal van 89 onderzoeksmeldingen genoemd, terwijl in Archis in 2013 er 200 staan geregistreerd. *Het aantal onderzoeksmeldingen neemt toe naarmate meer onderzoek wordt uitgevoerd. Het getal van 89 stamt uit een eerste versie van het archeologische beleid en had aangepast moeten worden naar het juiste aantal (alle onderzoeken die zijn meegenomen in het beleid). Dit passen we aan.*

c. Pag. 83, 9.2: in de tweede alinea is een tekstregel verdwenen die in een eerdere versie wel stond, namelijk: ´De voorgestelde oppervlakten en diepten waarboven initiatiefnemers een archeologische vergunningsplicht wordt opgelegd, is conform het door de regionaal archeoloog voor de Regio Achterhoek afgegeven advies´. Dit slaat terug op het eerdere genoemde document. *Het klopt inderdaad dat deze regel is komen te vervallen. De reden hiervoor is dat in de eerste concepten van het archeologiebeleidsdocument alle voorgestelde normen van de regionaal archeoloog voor archeologische vergunningsplicht zijn overgenomen. Met uitzondering van het opleggen van een onderzoeksverplichting bij een lage archeologische verwachtingswaarde (welke wij vrij willen geven), nemen wij alle andere voorstellen van de regionaal archeoloog wel degelijk over met betrekking tot oppervlakte en diepte van de verschillende archeologische waarden en verwachtingen. Omdat wij welbewust voorstellen om enkel bij een ´lage archeologische verwachting´ af te wijken van het door de regionaal archeoloog voorgestelde advies, voldoen wij niet aan de wens van de regionaal archeoloog. Dat is de reden dat deze zin is weggehaald uit het document.*

d. Pag. 85, 9.3: hier staat KNA 3.1, terwijl dit inmiddels 3.3 is. *Wij zullen dit wijzigen.*

e. Pag 87, 10.1: in de derde alinea wordt verwezen naar de onderzoeksagenda voor de regio Achterhoek. Dit is de Kennisagenda Archeologie voor Oost- Gelderland die in 2012 is verschenen. *Wij zullen onderzoeksagenda wijzigen in kennisagenda.*

Wij zullen de archeologische waardenkaart laten aanpassen en de vastgestelde wijzigingen door laten voeren, nadat deze door de raad is vastgesteld. Op deze wijze kan alles in één keer gereviseerd worden. Dat scheelt kosten, omdat dit door een extern bureau wordt gedaan.

Cultuurhistorische waardenkaart

Hierop zijn door de regionaal archeoloog/ Omgevingsdienst Achterhoek geen op- of aanmerkingen gemaakt.

Erfgoedverordening 2014

Allereerst verzoekt de regionaal archeoloog/ Omgevingsdienst Achterhoek de erfgoedverordening 2014 te wijzigen in de zin dat toch een ondergrens van 5.000 m2 wordt opgenomen voor gebieden met een lage archeologische verwachting.

Gelet op hetgeen hierboven is beschreven met betrekking tot de archeologische waardenkaart, stellen wij voor dit niet door te voeren in de erfgoedverordening 2014.

Daarnaast wordt verzocht een artikel 10.6 toe te voegen: "Het verbod en de vergunningplicht, als bedoeld in het derde lid, gelden niet indien deze activiteit betrekking heeft op:

a. gewoon onderhoud, voor zover detaillering, profilering, vormgeving, materiaalsoort en kleur niet wijzigen, en bij een tuin, park of andere aanleg, de aanleg niet wijzigt, of;
b. een activiteit die uitsluitend leidt tot inpandige veranderingen van een onderdeel van het monument dat uit oogpunt van monumentenzorg geen waarde heeft;
c. verdere activiteiten zoals genoemd in Bijlage 2, Hoofdstuk IIIa, artikel 4a van het Besluit omgevingsrecht (Bor)"

Dit om aan te sluiten bij de Wabo t.a.v. ondergeschikte wijzigingen aan gemeentelijke monumenten. Het Bor regelt dit namelijk alleen voor rijksmonumenten.

Wij zullen deze wijziging overnemen.

Verzocht wordt ook om de archeologische maatregelenkaart ook formeel te koppelen aan het ruimtelijk proces en de wijzigingsbevoegdheid (voor beperkte gevallen) te delegeren aan B&W omwille van een sneller besluitvormingsproces. Concreet wordt daarom voorgesteld bij artikel 19 (aanwijzing archeologisch waardevol (verwachtings-)gebied) een tweede lid toe te voegen: ´Het college kan de archeologische waarden- en beleidskaart wijzigen als uit onderzoek is gebleken dat de verwachtingswaarde afwijkt van de waardenkaart´.

Inderdaad kan een wijzigingsbevoegdheid een besluitvormingsproces versnellen, nu niet de raad, maar het college de beslissingsbevoegdheid krijgt. Echter, een erfgoedverordening is niet het middel om een delegatie te regelen. Dat moet door middel van een apart delegatiebesluit worden geregeld. De vraag is echter of men als raad wel een dergelijk delegatiebesluit wil nemen. Een archeologische waardenkaart is een beleidsdocument, en daarmee een kaderstellende nota. Het is om die reden ook dat de wetgever heeft gevonden dat dergelijke beleidsstukken door een gemeenteraad moeten worden vastgesteld. Vooralsnog zullen wij daarom niet voorstellen een dergelijk delegatiebesluit te nemen.

In de voor vaststelling aan de gemeenteraad aangeboden erfgoedverordening 2014, zijn de door ons akkoord bevonden wijzigingen, zoals hierboven beschreven, reeds verwerkt.

1.3 Commissie cultuurhistorisch erfgoed

In de notulen van de commissie cultuurhistorisch erfgoed, adviseert zij negatief over de erfgoedverordening (en daarmee het archeologische beleid) zoals die nu voorligt. Zo gaat zij niet akkoord met het vrijgeven van een lage archeologische verwachtingswaarde. Daarnaast is de

commissie niet tevreden over het proces tot dus ver, nu volgens haar ambtelijk wijzigingen zijn doorgevoerd in een eerder – wel door de commissie geaccordeerd stuk. Voor de archeologische onderbouwing verwijst de commissie naar het hierover door de Regio archeoloog uitgebrachte advies. De commissie adviseert verder om tekstueel de daarin doorgevoerd correcties over te nemen.

Voor de beantwoording van dit advies verwijzen we naar hetgeen hierboven al met betrekking tot het advies van de regionaal archeoloog/ Omgevingsdienst Achterhoek door ons is geschreven.

Een van de leden van de commissie cultuurhistorisch erfgoed (dhr. W. Willemsen) heeft daarnaast per mail d.d. 9 mei 2014 aangegeven dat er in de archeologische waardenkaart een onjuistheid staat met betrekking tot de ophoging van de Hoofdstraat in Terborg. Lang is aangenomen dat de Hoofdstraat in Terborg op een stuifduin van de Oude IJssel was gebouwd. Dit inzicht is onlangs gewijzigd doordat uit recente opgravingresultaten geconcludeerd moet worden dat de hoogte, waarop Terborg gebouwd is, geen stuifduin betreft maar kunstmatig is opgebracht.

In eerdere versies van de concept archeologische waardenkaart was dit nieuwe inzicht nog niet bekend. Het document had echter hierop aangepast moeten worden, nadat deze informatie wel beschikbaar kwam. Dit is niet gebeurd. We zullen de juiste gegevens opnemen in de archeologische waardenkaart.

2) Inspraak voor eenieder

Op 28 oktober 2014 heeft het college van burgemeester en wethouders het besluit genomen om zowel de archeologische waardenkaart, de cultuurhistorische waardenkaart alsook de erfgoedverordening 2014 vrij te geven voor inspraak.

De stukken hebben vervolgens vanaf 20 november 2014 gedurende zes weken ter inzage gelegen. Gedurende deze termijn kon iedereen schriftelijk of mondeling een reactie op de stukken kenbaar maken bij het college van burgemeester en wethouders.

2.1 Monumentenplatform Oude IJsselstreek

Een reactie is per mail ingediend door het Monumentenplatform Oude IJsselstreek (namens de oudheidkundige werkgemeenschap ADW, Heemkundige Vereniging Old Sillevold en de Oudheidkundige Vereniging Gemeente Gendringen) d.d. 21 december 2014.

In deze reactie verwijst het platform naar het advies van de regio- archeoloog en daarmee ook het advies van de commissie cultuurhistorisch erfgoed. Inhoudelijk ziet de reactie dan ook op het aspect van het loslaten van een norm bij een lage archeologische verwachtingswaarde en wordt aangegeven waarom dat volgens het platform geen goed idee is. Het platform verzoekt dan ook niet af te wijken van het advies van de regio-archeoloog.

Er worden in de reactie geen argumenten aangedragen, anders dan de argumenten, zoals die ook door de regio-archeoloog en de commissie cultuurhistorisch erfgoed reeds zijn aangegeven. We volstaan daarom ook door te verwijzen naar paragraaf 1 van deze inspraaknota.